

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

6.2.2024

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Peppol-sovelluspalvelu

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 9.1.2024 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide ”Peppol-sovelluspalvelu” Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut Yrityksen digitalous -hankkeen ajalle 15.6.2021–31.12.2024. Hanke sisältyy Suomen kestävän kasvun ohjelmaan ja on osa elpymisvälineestä rahoitettavaa hankekokoaisuutta. Hankkeen visiona on kansallinen, muiden Pohjoismaiden ja EU:n kanssa yhteentoimiva yritysten digitalouden ekosysteemi vuonna 2030.

Yrityksen digitalous -hankkeessa Valtiokonttori vastaa sähköisiin liiketoiminta-asiakirjoihin eli verkkolas-kuihin, hankintasanomiin sekä eKuitteihin liittyvistä tehtävistä. Liiketoiminta-asiakirjojen osalta hankkeen visiossa rakenteisessa muodossa olevat sähköiset liiketoiminta-asiakirjat ja muut yritysten taloustiedot liikkuvat eri osapuolten välillä saumattomasti, reaaliaikaisesti ja turvallisesti. Hankkeen tavoitteena on rakentaa valtionhallinnolle kyvykkyydet sähköisten liiketoiminta-asiakirjojen vastaanottamiseen, koordinaoida viranomaisten tietotarpeet ja muodostaa viranomaisraportoinnin tavoitetila reaaliaikaisiin tietoihin perustuen sekä standardisoida tietosisällöt ja tukea sähköisten liiketoimintatositteiden käyttöönottamista julkishallinnossa ja yrityksissä. Hankkeen tavoitteena on myös vahvistaa pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia ja kyvykkyyksiä lähettää ja vastaanottaa sähköisiä liiketoiminta-asiakirjoja. Peppol-sovelluspalveluiden käyttöönottojen tukeminen valtiontuella on osa tätä tavoitetta.

Peppol-sovelluspalvelu soveltuu tilauksesta laskuun -prosessin tositteisiin, eli verkkolaskun ja rakenteisten hankintasanomien, kuten katalogien, tilausten ja tilausvahvistusten, lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Sovelluspalvelun avulla varmistettaisiin erityisesti pienten yritysten mahdollisuus keventää taloushallintoaan digitalisoimalla liiketoiminnan tositteet ja osallistua julkisiin hankintoihin. Palvelun käyttöä ei rajattaisi kuitenkaan tietyn kokoisille yrityksille.

Peppol-sovelluspalvelun tuki toteutetaan osana Yrityksen digitalous -hanketta, mutta tukiohjelman on tarkoitus jatkua myös hankkeen päättymisen jälkeen, sillä tukiohjelman on tarkoitus kestää kolme vuotta. Tuen toteuttaa Valtiokonttori. Yrityksen digitalous -hanke on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa ja

sitä rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF). Hankkeen budjetista on varattu 500 000 euroa Peppol-sovelluspalveluun liittyvään tukeen ja tavoitteena on saada myös 500 000 euron lisärahoitus sovelluspalvelulle.

Ennakkoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen arvioidaan täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Tuki myönnetään valtion varoista taloudelliseen toimintaan. Tuensaajina ovat palvelun tarjoajat, jotka toimivat kilpailuilla markkinoilla. Tuen myöntää valtio (Valtionkonttori). Tukitoimenpide kohdistuu valittuihin toimijoihin, joten toimenpide on valikoiva. Lausuntopyynnön mukaan tuki myönnetään vapaasti kilpailulle alalle, joten kauppa- tai kilpailuvaikutus on mahdollinen, eikä tukitoimenpiteen kilpailu- ja kauppavaikutusta voida näin ollen sulkea pois.

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyynnön mukaan tukitoimenpiteeseen voidaan soveltaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin myönnettävää vähämerkityksistä tukea koskevaa ns. SGEI de minimis -asetusta (komission asetus (EU) 2023/2832). Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun (SGEI) käsite on kehittyvä käsite¹, jonka merkitys riippuu muun muassa kansalaisten tarpeista, teknologian ja markkinoiden kehityksestä sekä yhteiskunnallisista ja poliittisista mieltymyksistä kyseessä olevissa jäsenvaltioissa. Euroopan unionin tuomioistuimien on todennut, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut ovat palveluja, joilla on muusta taloudellisesta toiminnasta poikkeavia erityispiirteitä.² Lausuntopyynnön mukaan Peppol-sovelluspalvelu on tunnistettu tällaiseksi kansalaisille tärkeäksi SGEI-palveluksi. Komission ns. SGEI-tiedonannon (2012/C 8/02) kohdan 48 mukaan komission mukaan ei kuitenkaan olisi asianmukaista asettaa erityisiä julkisen palvelun velvoitteita sellaiselle toiminnalle, jota tavanomaisesti markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaisesti toimivat yritykset jo harjoittavat tai voivat harjoittaa tyydyttävästi ja yleisen edun mukaisilla ehdoilla, jotka valtio määrittää. Tällaisia ehtoja ovat esimerkiksi hinta, objektiiviset laatuominaisuudet, jatkuvuus ja palvelun saatavuus. Sen kysymyksen osalta, voivatko markkinat tarjota palvelun, komissio voi arvioinnissaan ainoastaan tarkistaa, onko jäsenvaltio tehnyt ilmeisen virheen. Peppol-sovelluspalvelun suunnittelun alkuvaiheessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ohjeisti Yrityksen digitalous -hanketta syksyllä 2021 tuottamaan ulkoisen markkinaselvityksen sovelluspalveluiden saatavuudesta ja markkinatilanteesta. Ulkoisella konsultilla Gofore Lead Oy:llä teetetyssä, syyskuussa 2022 valmistuneessa, markkinaselvityksessä ei tunnistettu yhtään kokonaan hankkeen sovelluspalvelulle asettamaa vaatimusmäärittelyä täyttävää palvelua. Kesällä 2023 Yrityksen digitalous -hanke julkaisi tietopyynnön Hilma-palvelussa saadakseen ajantasaisen kuvan markkinatilanteesta. Määräajassa ei saatu yhtään vastausta. Näin ollen lausuntopyynnössä on katsottu, että markkinoilla vallitsee markkinapuute palvelun tuottamisessa.

Avustuspäätöksessä tulee varmistua siitä, että myönnettävän tuki täyttää ns. SGEI de minimis -asetuksen ehdot. SGEI de minimis -asetuksen 3 artiklan mukaan tukitoimenpiteiden ei katsota täyttävän kaikkia perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan perusteita, jos ne täyttävät asetuksessa vahvistetut edellytykset. Jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 750 000 euroa minkään kolmen vuoden jakson aikana. SGEI de minimis -asetuksen 5 artiklan mukaan asetuksen nojalla myönnettävä tuki saa kasautua muiden vähämerkityksestä tuesta annettujen asetusten mukaisesti

¹ SGEI-tiedonanto (2012/C 8/02) kohta 45

² Asiat C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, Kok. 1991, s. I-5889, 27 kohta; asia C-242/95, *GT-Link A/S*, Kok. 1997, s. I-4449, 53 kohta; ja asia C-266/96, *Corsica Ferries France SA*, Kok. 1998, s. I-3949, 45 kohta.

myönnettävän vähämerkityksisen tuen kanssa. Myönnettävä tuki ei kuitenkaan saa kasautua minkään samasta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta maksettavan korvauksen kanssa riippumatta siitä, onko se valtiontukea.

2. Yritystukineuvottelukunnan lausunto

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että tukitoimenpide ”Peppol-sovelluspalvelu” täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset. Valtiontukea koskevana menettelytapana voidaan soveltaa ns. SGEI de minimis – asetusta (komission asetus (EU) 2023/2832). Tällöin tulee huolehtia asetuksen mukaisista ehdoista sekä siitä, että SGEI-sääntelyn edellytystä markkinapuutteen olemassaoloa seurataan säännöllisesti.

Esittelijä: erityisasiantuntija Elisa Fagerström

LIITTEET

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 9.1.2024 liitteineen